

i recollint un fil que havia anat deixant prèviament, el fill d'Egeu¹⁶ va trobar la porta inaccessible per on abans cap jove no havia passat dues vegades; tot seguit, va raptar la filla de Minos i va fer rumb a tota vela vers l'illa de Dia, on va abandonar sense compassió la seva companya a la platja. Ella era allà, sola i lamentant-se intensament, quan Líber va venir a ajudar-la i la va prendre entre els seus braços; i perquè una constel·lació la fes brillar per sempre més, li va agafar la corona del front i la va enviar al cel. La corona vola per l'aire lleuger i, mentre vola, les pedres precioses es transformen en estels resplendents i queden fixades en un lloc, conservant l'aspecte de corona; és la constel·lació que es troba entre la de l'Agénollat¹⁷ i la del Serpentari.

[Dèdal i Ícar]

Dèdal, mentrestant, odiava profundament Creta i el seu llarg exili, envaït per la nostàlgia del seu país natal,¹⁸ però el mar el tenia presoner. «Minos», va dir, «pot molt bé tancar-me els camins de la terra i del mar, però el cel, si més no, és obert. Per allà me n'aniré; ell pot ser amo de tot, però no de l'aire». Va parlar així i va dedicar el seu pensament a treballar en una tècnica desconeguda que alteraria les lleis de la naturalesa. Col·loca, doncs, un seguit de plomes en ordre, començant per la més petita i

posant-ne al costat una un xic més llarga, de tal manera que hauries dit que creixia en costa, igual com es fa el flabiol dels camperols amb canyes de mida diferent. A continuació les uneix amb lli per la part del mig i amb cera per baix i, un cop ajustades d'aquesta manera, les torça amb una curvatura lleugera, imitant la de les aus autèntiques. El seu fill Ícar era allà amb ell i, sense saber que estava construint un giny ben perillós per a ell, tractava d'agafar somnrient les plomes que l'aire havia dispersat, o bé estovava amb el dit la cera rogenca i [200] destorbava amb el seu joc el treball admirable del pare. Quan l'artífex va haver donat la darrera mà a l'obra, va tractar de mantenir en equilibri el seu cos amb les dues ales i, agitant l'aire amb elles, hi va quedar suspès. Va donar instruccions al seu fill tot dient-li: «T'adverteixo, Ícar, que has de volar a una altura mitjana, perquè si vas massa baix, l'aigua del mar et farà feixugues les plomes, i si puges molt amunt, el foc les cremarà. Vola entre tots dos. No vull que et fixis en Bootes, en Hèlice, ni en l'espasa nua d'Orió;¹⁹ vola sempre darrera meu». Al mateix temps li ensenya la manera de volar i li adapta a les espatlles unes d'aquelles ales estranyes. Mentre ho preparava trot i feia les recomanacions, les galtes del vell eren humides de llàgrimes i les seves mans de pare tremolaven. Va fer al fill uns petons que mai més no podria repetir, i, enlairant-se amb el moviment de les ales, comença a volar davant; tem pel seu acompanyant, com una au que des de l'alt niu ha llançat a l'aire els

16. Teseu.

17. La constel·lació d'Hèrcules.

18. Atenes.

19. Constel·lacions preses habitualment com a punt de referència en els desplaçaments. Hèlice és l'Óssa Major. Orió era un gegant caçador, mort per Diana per haver intentat violar-la i transformat en constel·lació.

fills petits. L'anima a seguir-lo, li ensenya aquella art funesta, agita les seves pròpies ales i mira les del fill. Un home que tractava de capturar peixos amb una canya tremolosa, un pastor que es recolzava en el bastó i un llaurador en l'esteva els van veure i van quedar estupefactes; van creure que eren déus aquells homes capaços de travessar els aires. Tenien ja a l'esquerra Samos, illa consagrada a Juno, —havien deixat enrere Delos i Paros— i a la dreta Lebintos i Calimne, illa rica en mel, quan el noi, agosaradament, va començar a agafar gust al vol i, abandonant el guia, va començar a pujar més amunt, arrossegat per l'atractiu de travessar el cel. La proximitat del sol va estovar ràpidament les ceres aromàtiques que subjectaven les plomes. La cera es va fondre; ell agita els braços desguarnits; desproveït d'allò que li servia de rem, ja no és capaç de sostenir-se en l'aire, i la boca amb què crida el nom del pare és engolida per les aigües blavoses que han conservat el seu nom. El pobre pare, que ja havia deixat de ser pare, va dir: «Ícar, Ícar, ¿on ets? ¿en quin lloc he de buscar-te?» «Ícar», va cridar una altra vegada i aleshores va veure les seves plomes en l'aigua; va maleir el seu art i va col·locar el cos dins un sepulcre. La terra on va ser enterrat ha conservat el seu nom.²⁰

[Pèrdix]

Mentre Dèdal dipositava a la tomba el cos del seu fill desventurat, el va veure des d'una sèquia plena de fang una

20. El mar d'Ícar, a l'Egeu, i l'illa d'Icària, propera a Samos.

perdiu xerraire, que va aplaudir amb les ales i va manifestar la seva alegria cantant. En aquell temps aquell era un ocell únic, diferent de tots els que s'havien conegut abans; feia poc que havia estat transformat en au i no deixava mai d'acusar-te, Dèdal. La germana de Dèdal, en efecte, que ignorava el que preparava el destí, havia confiat a aquest l'educació del seu fill, un noi de dotze anys i disposat a aprendre. Ell, precisament, va ser qui, observant l'espina que tenien els peixos al mig i prenent-la com a model, va tallar una filera de dents en una planxa esmolada de ferro i va inventar la serra. Va ser també el primer a unir en una articulació única dos braços de ferro, de tal manera que, mantenint-se els extrems de tots dos sempre a la mateixa distància, l'un restava fix, mentre l'altre anava traçant un cercle.²¹ [250] Dèdal, gelós, el va llançar daltabaix de la ciutadella sagrada de Minerva i va fer creure que havia relliscat; però Pal·las, que protegeix el talent, el va sostenir, el va transformar en ocell i, enmig de l'aire, el va cobrir de plomes. La força del seu talent, abans tan prompte, ha passat a les ales i a les potes i de nom li ha quedat el que tenia abans.²² Aquest ocell, però, no enlaira molt el seu cos ni fa els nius a les branques ni als cims alts; vola a prop de terra i diposita els ous a les bardisses, perquè es recorda de la caiguda i té por de les altures.

21. És l'invent del compàs.

22. El noi s'anomenava Pèrdix, que en grec significa «perdiu», i que pot ser de gènere masculí.